

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Cvræ Pastoralis Præcipve Circa Repentina & Generaliora

Possevino, Giovanni Battista Bernardino

Coloniæ Agrippinæ, 1645

De Proprio Contrahentivm Parocho, & forma verborum, ac de sponsalibus
de futuro. Declarationes Sacræ Congretationis. Sectio III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42220

DE PROPRIO CONTRAHENTIVM
Parocho, & forma verborum, ac de spou-
salibus de futuro.

Declarationes Sacra Congregationis.

S E C T I O III.

28. **T**er à proprio quando matrimonium contrahitur inter duos de diuersis parochijs, debent in ambabus fieri denuntiationes.
29. A proprio contrahentium Parocho. Proprius parochus est, in cuius Parochia contrahentes habitant, quo tempore matrimonium contrahunt.
30. Proprius parochus erit parochus vxoris, si matrimoniū in domo vxoris contrahatur, quando scilicet vir accedit ad domum vxoris pro contrahendo & consummando matrimonio.
31. Quando contrahitur matrimonium inter duos alienigenas, & à paruo tempore in aliquo loco habitantes, qui tamen sint cogniti, ita vt non sint de comprehensis inter vagabundos, proprius eorum parochus esse intelligatur, in parochia quam habitant eo tempore, quo matrimonium contrahunt.
32. Quando contrahitur matrimonium inter virum, qui sit de vna Parochia, & mulierem de altera, sufficit, si contrahatur coram proprio Parocho mulieris in parochia mulieris, vel coram Parocho viri in parochia viri; sic Congregatio censuit, quod ipse Gregor. XIII. confirmauit, & contra Nau. cap. 25. num 144. in no-

in noua tamen editione consensit Congregationi.

33. Vbi Parochus viro & muliere interrogatis, Matrimonium contractum coram coadiutore in administraendis Sacramentis Parochi, vel Vicarij perpetui in illa Parochia valet.

34. Item valet, si fuerit contractum coram Parocho notorio fornicatore: non tamen in iudicio condemnato, vel confesso.

35. Ego vos in matrimonium. Et si Parochus nihil dicat, constat tamen matrimonium, modo partes contrahant.

36. Vel alijs vtatur verbis. Non pertinet ad substantiam matrimonij, vt Parochus aliqua verba proferat, idemque valet matrimonium, in quo verba exprimentia consensum, prolata sint tamen à contrahentibus, dummodo Parochus adhibitus à contrahentibus sit præsens, & intelligat id quod agitur, licet dissentiat, & contradicat; adhibitus verò Parochus intelligitur etiam si ex alia causa esset vocatus, dummodo sit adhibitus ad illum actum.

37. Iuxta receptum vniuscuiusque Ecclesiæ ritum. Quæ verba non pertinent ad substantiam matrimonij Sacramenti, ideoque valet matrimonium, etiam quod verba consensus, prolata sint, tamen à contrahentibus, non à Parocho, dummodo adsit præsentia Parochi, quæ sufficit absque ipsius Parochi verbis.

38. Qui aliter, quam præsentem Parocho. Hic versus non habet locum in sponsalibus de futuro, sed tamen in matrimonio per verba de præsentem; & qui contrahit sponsalia de futuro,

& consummauerit, potest puniri, & matrimonium erit nullum; poterit tamen qui sponsalia contraxerit, compelli ad obseruantiam, iuxta *c. ex litteris. 3. de spons.*

39. Martha, quæ contraxit sponsalia de futuro cum N. cum quo carnalis copula sequuta est, potuit ingredi monasterium, & habitum Religionis suscipere, in eo permanere, & profiteri, & postquam professionem emisit, tunc ab Ordinario pronuntiandum licere N. matrimonium libere contrahere cum alia muliere.

40. Decretum hoc annullat solum contractus matrimonij per verba de præsentibus clandestine factos, sponsalia verò per verba de futuro, relinquunt in terminis iuris communis, præterquam quod per copulam præfatam sponsalia in matrimonium non transibunt.

41. An prohibitio facta ab Ordinario, ne Parochus in matrimonium coniungat aliquos irrollatur, seu suspendatur iurisdictio Parochi, ut ad celebrandum matrimonium non sit legitimus Parochus, matrimoniumq; coram eo contractum nullum sit? R. Congregatio, matrimonium valere. Quod si hæc prohibitio facta sit, non ipsi Rectori principali, sed eius Vicario, qui ad nutum Ordinarij, amoueri potest, an matrimonium, in quo contra Ordinarij prohibitionem Vicarius iste interuenit, validum sit? Resp. Congregatio validum esse matrimonium.

42. Qui aliter, quam præsentibus Parocho. Matrimonium contractum coram testibus, sed sine Parocho, vel alio Sacerdote de eius licentia, post Concilij Tridentini non solum est nullum, sed

nec

nec vim habet sponsaliorum adeo quod contrahentes ad denuo contrahendum compelli possunt.

43. Contrahens non præsente Parocho graui-
ter puniendus est, & potest postea nihilominus
seruata forma Concilij contrahere.

44. Qui matrimonium clandestine, & sine Pa-
rocho contraxerunt, & consummarunt, possunt
si nullum aliud impedimentum adest, sine dis-
putatione Apostolica de nouo contrahere ma-
trimonium in facie Ecclesiæ; sic tamen contra-
hentes, & testes, & Notarius, qui clandestino
contractui interfuerunt, grauius arbitraria pœ-
na puniendi sunt.

45. Qui matrimonium extra præsentiam Pa-
rochi proprij, vel eius Vicarij, & testium clan-
destine contraxerunt, & consummarunt, Ordi-
narij, vel eius Vicarij arbitrio grauius punien-
di; deinde si nullum alium adsit impedimentum,
ac ipsi in matrimonium consentiant, permitten-
dum est eis, vt illud de nouo contrahant, seruatis
tamen seruandis ex decreto huius cap.

46. Matrimonium quod non contrahitur in
præsentia Parocho proprij aut alterius Sacerdo-
tis de ipsius Parocho, vel Ordinarij licentia, nul-
lum est, ipsique contrahentes grauius punien-
di sunt; estque solum necessarium ad hoc, vt
contractus matrimonij sit validus quod præsente
Parocho proprio contrahentium, vel alio Sa-
cerdote de ipsius, vel Ordinarij licentia, & co-
ram testibus verba de præsenti ab vtroque con-
trahentium proferantur, nec ex omissione de-
nunciationum matrimonium prædicto modo esse
nullum

V 7

47. De-

47. Decretum hoc, quo statuitur, ut matrimoni contractus fiant solemniter coram paroco, & testibus, habet dumtaxat locum in matrimonio per verba de presenti; non tamen cum sponsalia per verba de futuro contrahuntur.

48. Satis est, si matrimonium coram paroco, & testibus contrahatur per verba de presenti, etiam si contrahentes valuis tunc adstent; denuntiationes tamen trinæ, & Sacerdotales benedictiones in Ecclesia faciendæ sunt.

49. Parochus ita præsens matrimonio debet esse, ut appareat à contrahentibus hac de causa adhibitum fuisse; secus si casu præsens fuisset.

50. An vero, si inuitus, & compulsus per vim, adsit parochus, dum contrahitur matrimonium præcedente, vel non præcedente supra dicta prohibitione Ordinarij, tale matrimonium subsistat. R. Congregatio, subsistere.

51. Et quid, si Parochus adfuerit, nihil tamen eorum, quæ agebantur, vidit, vel audiuit, utrum tale matrimonium sit nullum? R. Congregatio matrimonium non valere, si non intellexit, nisi ipse Parochus affectasset non intelligere.

52. Matrimonium contractum non seruata forma Concilij Tridentini, licet certam inter se de contrahendo matrimonio fidem dederint, & postea coram testibus sine Paroco de presenti contraxerint, carnali etiam copula inter eos subsequuta, nec in sponsalia de futuro resoluitur, ita ut cogi possint corrupta Concilij Trid. forma, contrahere; sic responsum est Episcopo Patauin.

53. Si in parochia mulieris contrabatur, præ-
sente paroco eius tenere matrimonium.

54. Clandestina matrimonia hic solum prohi-
bentur, non autem illæ promissiones, quæ ma-
trimonia præcedere solent, quæ factæ seruandæ
sunt, sicut ante Concilium.

55. Matrimonium contractum clandestine in-
ter puberem & puberem in sponsalia de futuro
resoluitur per capitulum vnic. §. 2. de sponsal. im-
pub. in 6.

56. Etiam si coram Paroco, & testibus con-
trahantur sponsalia, licet postea sequatur copu-
la, matrimonium nihilominus non cesset;
possunt tamen denuo contrahere seruatis ser-
uandis.

57. Matrimonium contractum absque præ-
sencia Parochi, seu alterius sacerdotis, de ipsius
Parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus vel
tribus testibus in vim sponsaliorum non resol-
uitur, ita vt contrahentes ad denuo contrahen-
dum seruata forma Concilij Tridentini com-
pellantur.

58. An matrimonium non præsentem paroco
contractum in regno hæretica prauitate infe-
cto, qualis est Anglia, vbi non est copia Paro-
chorum, sit irritum, & nullum, & ex præsentem
decreto, videlicet, quod ad talia matrimonia ex-
tendatur; eosque ad sic contrahendum reddat
inhabiles? R. Congregatio Concil. censuit non
extendi, si in illa Ecclesia, in cuius parochia tunc
habitant contrahentes, non dum eo tempore,
quo sic contraxerunt, erant, vt palam dicitur,
publicatum hoc decretum.

59. An

59 An puella, quæ contraxit sponsalia copula subsecuta, & postea habitum religionis suscepit, possit in ea profiteri, & vir sit liber ad contrahendum cum alia; R. S.D.N. audita relatione ad Congregationis Concil. declaravit puellam sic posse, & postquam ea professionem emisserit, tunc ab Ordinario pronuuciandum licere viro libere matrimonium contrahere cum alia uxore.

An matrimonium inter hæreticos, non seruata forma Concil. contracta valida existant? R. Congregatio censuit non existere, si contracta sint post 30. dies à publicatione Decreti huius facta in Ecclesia eius parochiæ; intra cuius fines habitant hæretici.

60. De ipsius Parochi. Generalis licentia alicui Sacerdoti à Parocho in scriptis data exercendi scilicet omnia, quæ Parochi officium concernunt, sufficit ad matrimonij coram illo Sacerdote celebrati validitatem.

61. Vel alio Sacerdote. Si Sacerdos alienus non habuit licentiam, neque ab Ordinario, neque à proprio contrahentium Parocho, Ordinarius non debet irritare matrimonium, sed tamen declarare irritum: quia cum Concilium illud irritum fecerit, non est ulterius irritandum: sed opus est sola declaratione, quod irritum sit, etiam si esset Parochus, sed non contrahentium, & si sunt diuersarum parochiarum, sufficit, vt sit Parochus siue viri, siue mulieris.

62. Parochi, seu Ordinarij licentia. Licet proprius Parochus non celebret matrimonium, sed alius de Episcopi consensu, matrimonium te-

net.

net, etiamsi Episcopus vocatum crederet proprium Parochum.

63. Seu Ordinarij licentia. Intelligitur etiam de generali Vicario Episcopi, qui hanc licentiam concedere poterit.

64. Nec sufficit tacita, quæ resultat ex tolerantia, requiritur vero vel commissio generalis administrandi omnia Sacramenta, vel si hæc non adsit, expressa, & specialis licentia.

65. Vicarij etiam temporales, ad nutum amovibiles, Ecclesiæ parochialis, qui Sacramenta administrant, & matrimonijs interveniunt sicut ipsi interuenire possunt, ita etiam dare licentiam alijs possunt interueniendi. Ita decidit Rota in vna Barchinonensi.

66. Ad sic contrahendum Congreg. declarauit hoc non procedere in sponsalibus.

67. Omnino inhabiles redditi. Hic vers. nihil pertinet ad sponsalia per verba de futuro contracta, sed tantum intelligitur de matrimonio per verba de præsentis contracto.

68. Ordinarius iudicare debet matrimonia illa nulla esse, quæ præsentis Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi vel Episcopi licentia, & duobus vel tribus testibus contracta non sunt, statuere autem non debet, quod illi, qui non seruata forma prædicta contraxerunt, sint inhabiles ad contrahendum, quia est contra dispositionem huius capit. per verba enim illa decreti ad sic contrahendum, non intelligitur, quod ex quo extra formam decreti matrimonium contraxerunt, simpliciter inhabiles fiant ad rursus contrahendum; sed ad contrahendum sic: nempe in

pe, in eum modum, sine parcho, & testibus. Quare qui in contrahendis matrimonijs formam secuti non sunt, rursus contrahere, si velint, ex decreti præscripto, id est, adhibito parcho, & testibus, hoc Ordinarius illos concedere debet; nisi sanguinis coniunctione, aut propinquitate, aut alijs sacrorum Canonum exceptionibus excludantur. Qui idem Ordinarius tam in eos, qui matrimonium sine Parcho, & testibus contraxerunt, quam in eos etiam, qui istius modi contractibus interfuerunt, pœna arbitraria debet animadvertere.

69. Irritos, & nullos esse decernit. Matrimonium contractum coram Sacerdote, qui nec ab Ordinario, nec à proprio contrahentium Parcho licentiam habuit, non debet per Ordinarium irritari, sed tamen declarari irritum esse, cum enim Concilium Tridentinum illud irritum fecerit, non alias irritandum, sed opus solum declaratione irritum sit.

70. Matrimonia per verba de præsentis contractu clandestine, irrita, & nulla sunt: sponsalia autem per verba de futuro contracta sunt in illis terminis, in quibus erant ante Concilium.

71. An sit matrimonium, si duò contrabant per verba de præsentis, proprio Parcho præsentis, & alijs requisitis non omissis, cui contractui Parochus formaliter adhibitus non fuit; sed dum forsitan conuiuij vel confabulationis, aut aliud tractandi causa adesset, audit huiusmodi contractum fieri; & postea alter contrahentium velit ab huiusmodi contractu, ratione huius defectus resilire? R. Congregatio posse, nisi alia
inter

interuenerint, quæ Parochum à contrahenti-
us adhibitum fuisse arguant; quod dicitur ad-
hibitus, vt supra, quamuis ex alia causa esset vo-
catus, dummodo sit adhibitus ad illum actum.

72. Irritos facit, & annullat. De matrimo-
nij clandestini inualiditate agitur in ijs locis, in
quibus illud decretum iam publicatum fuit.
Quid de illis locis censendum est in quibus con-
siliium Episcoporum, aut Parochorum malitia,
vel crassa, ac supina negligentia non est publi-
catum hætenus? Deinde quid est faciendum,
cum duo clandestine contrahunt, aut contraxe-
runt, & in vnus parochia publicatum fuit hoc
decretum, in alterius non item, in qua con-
trahunt simul? Tertio, quid faciendum cum
ijs, qui post contractum clandestinum matrimo-
nium, idque siue ante Concilium, siue
post, decreta tamen hoc non publicato au-
thoritate imprudentis Episcopi, aut ignorantis
Parochi, fuerint, & postea cum alijs publi-
cè contraxerunt, neque iam sine grauissimo
scandalo separari possunt? Resp. Ad primum
Congregatio decretum Concilij non obliga-
re, si in Parochia vbi contractum fuit matrimo-
nium, nec dum erat publicatum, & tri-
ginta dies à die primæ publicationis nec dum
fuerant elapsi, quantumuis vel malitia, vel
crassa negligentia omissa fuerit huiusmodi
publicatio. Ad secundum itidem, non ob-
ligare decretum nondum in ea parochia,
vbi contrahitur, publicatum, vt dictum est.
Ad tertium, primum matrimonium esse va-
lidum, ideoque in eos, qui pacto spreto ad
secun-

secun-

secundum conuolarunt, statuendum prout à iure disponitur.

73. Qui clandestine contraxerunt, & possunt sine dispensatione de nouo contrahere in facie Ecclesiæ, & grauitèr puniendi sunt.

74. Matrimonia inter hæreticos, hac forma Concilij non seruata, contracta, sunt irrita; si in Parochia, vbi isti hæretici degunt Concilium fuit publicatum, secus si non fuerit publicatum, quia tunc matrimonium tenet.

75. Benedictionem à proprio Parocho fieri. Proprius Parochus benedicere sponfos debet, non obstante quacunque consuetudine contraria, & immemorabili.

76. Qui sit proprius Parochus, qui sponfos benedicere debet, cum viri accedunt ad contrahendum ad terras, & domos vxorum, vbi diu remaneat antequam cohabitent? R. Congregatio Concilij censuit eum esse, qui proprius Parochus vxorum sit, quando scilicet viri ad earum domos accedunt pro contrahendo, & consummando matrimonio.

77. Non cohabitent. Sponsus qui sponsam stuprauit ante matrimonium per verba de presenti iuxta formam Concilij contractum, non potest ab Episcopo puniri pœna contra stupratorem à sacris Canonibus inflicta, & maxime si sponsa ante matrimonium id petierit: sed ambo sunt arbitrio Ordinarij grauitèr puniendi per statutum in hoc capite.

78. A proprio Parocho fieri. Is erit proprius Parochus, qui Parochus vxorum est, quando scilicet viri ad earum domos accedunt pro con-

tra-

trahendo, & consummando matrimonio.

79. Ex hoc textu quidam Parochi instabant contra Archiepiscopum Ecclesiæ Syracusanæ, negantes ei amplius deberi decimam auri partem, quam percipiebat ex annulorum nubentium benedictionibus; solus enim Parochus ex hoc capitulo benedicit. Contrarium tamē censuit Congregatio, quia ille denarius non debebatur ratione ministerij illius dicti, sed loco præbendæ, ad sustentationem suæ dignitatis; & cum ab immemorabili tempore ita fieri cōsueuerit, non est tollenda hæc laudabilis consuetudo.

80. Alij Sacerdoti. A proprio contrahentium Parocho, vel alio Sacerdote, cui ipse Parochus, vel Ordinarius dederit licentiam, benedictio Sacerdotalis contrahentibus matrimonium est facienda; iuxta hoc decretum, non obstantibus quibuscunque.

81. Ipso iure tam diu suspensus maneat: Id est, sublata pœna excommunicationis, de qua in *Clem. 1. in fin. de priuil.*

82. Tam diu suspensus maneat. Præsupposito, quod Rector habeat parochianos in duab. diocesis, & quidem in vna ipse parochialis cum maiori parochianorum parte existat: altera sit domus Rectoris, in qua modo ipse, modo eius Capellanus residere consuevit, ac propterea in suspensionem inciderit, an absolutionem obtinere debeat ab Ordinario, in cuius diocesi ipsa Ecclesia existit; vbi etiã præsupponitur habere domū conductitiam, vel potius ab alio, in cuius diocesi Rector habet propriam domum, maxime si parochiani sic coniuncti matrimonio fuissent

sent eiusdem diocesis? R. Congregatio censuit ab Ordinario, ubi fuerunt parochiani coniuncti matrimonio, quando commissum fuit delictum.

DE COGNATIONE SPIRITUALI,
quæ in Baptismo & Confirmatione
contrahitur.

Declarationes Sacra Congregationis.

S E C T I O I V.

85. **C**ognationis spiritualis, Bulla Pij V. declarationis cognationis spiritualis est, de cognatione spirituali contracta ante Concilium, contracta vel contrahenda post Concilium. Qui contraxit igitur ante Concilium matrimonium, indiget dispensatione. Unde valet matrimonium inter filium suscipientem & baptizatum absque dispensatione, contractum post publicationem, & S. N. D. Gregorius XIII. dubitantibus, an esset reuocata illa declaratoria Pij V. quia regula, respondit non videri reuocatam, quia est magis declaratoria, quam regula.

86. Congregatio Concilij declaravit hoc decretum retrahere ad præterita, adeo quod liceat omnibus, qui ante hoc decretum, à iure antiquo, cognationem spirituales contraxerint, modo non sint expressi in hoc decreto, contrahere matrimonium inter se, absque dispensatione Apostolica, & quia iam contraxerunt post Concilium, nulla indigere dispensatione, & ita declaravit Pius V. in una ex suis constitutionibus